

GHAIJSIELEM

...fl-Imghoddi

*Sensiela informattiva u edukattiva
dwar Ghajnsielem*

L-EMIGRAZZJONI MINN GHAIJNISELEM LEJN IN-NAHATA' FUQ TA' L-EWROPA

Tafu fejn kienet l-aktar destinazzjoni popolari ma' l-emigrant minn Ghajnsielem fl-Ewropa ta' Fuq? F'liema bliet ta' dan il-pajjiż, li darba kien imperu, kienu jghixu l-akbar komunitajiet ta' nies minn Ghajnsielem? Ghaliex għażlu dan il-pajjiż, jew tlett pajjiżi f'pajjiż wiehed?

Ghajnsielem raħal tal-Emigranti

Ghajnsielem minn dejjem kien raħal mnejn haġġu mijiet minn niesu ifittxu opportunitajiet ta' xogħol u studju, u futur aħjar barra minn xtutna. Fil-fatt f'Għawdex, ir-raħal ta' Ghajnsielem għandu fost l-għola rati ta' emigranti. Li hu żgur hu, li kieku kellhom jirritornaw lura l-emigranti kollha bit-tfal tagħhom, żgur li Ghajnsielem ikollu popolazzjoni ferm akbar minn dik preżenti. L-istess jista' jingħad għan-numru ta' irhula oħra Għawdxin bħalma huma l-Qala, in-Nadur, ix-Xagħra, ix-Xewkija u Kerċem biex insemmu l-akbar.

L-Emigrazzjoni lejn pajjiżi ta' l-Ewropa ta' Fuq

Nistgħu ngħidu li l-emigrazzjoni minn Ghajnsielem lejn din in-naħa tal-kontinent Ewropew kienet limitata għal żewġ postijiet; l-Ingilterra jew kif inhi magħrufa r-Renju Unit u n-naħa ta' fuq ta' Franza. Fl-istess żminijiet li seħhet l-emigrazzjoni lejn il-pajjiżi ta' l-Afrika ta' Fuq bħall-Alġerija, it-Tuneżija u l-Eġittu fil-bidu tas-seklu dsatax, bdiet ukoll l-emigrazzjoni lejn l-Ewropa ta' Fuq.

L-Emigrazzjoni lejn ir-Renju Unit

Ir-Renju Unit jikkonsisti fi tliet pajjiżi maqgħudin flimkien. Dawn huma l-Ingilterra, l-Iskozja u Wales. L-emigrazzjoni lejn dawn il-pajjiżi kien popolari għax il-gżejjer tagħna kienu saru kolonnja Ingliża fl-1800 u hekk infethu hafna bibien ta' opportunitajiet għal poplu tagħna għax kull Malti u Għawdxin kien sudditu Ingliżbid-drittijiet kollha. B'hekk mhux talli biss kull kolonja tal-imperu kienet aċċessibbli għalina, imma talli anke l-istess pajjiż li jmessi l-Imperu, jigifieri l-Ingilterra, kien pajjiż sinjur fejn kien hemm hafna opportunitajiet ta' xogħol u studju. L-emigrazzjoni bil-massa lejn ir-Renju Unit bdiet ftit

wara l-aħħar gwerra dinjija. L-istorja tibda meta għadd ġmielu ta' Għawdxin u Maltin emigraw lejn għadd ta' bliet-portijiet. Ma dawn l-emigranti ġew oħrajn minn Ghajnsielem u postijiet oħra madwar Għawdex. L-emigrazzjoni minn Malta lejn ir-Renju Unit kompliet tiżdied u fil-fatt mit-3354 li emigraw bejn l-1919 u l-1929, żdiedet għal madwar 14000 sal-1956. Sa l-1974 aktar minn 30,000 Malti u Għawdxin kienu emigraw lejn ir-Renju Unit.

Mhux magħruf kemm kienu l-emigranti li siefru minn Ghajnsielem għaliex ma' hemmx statistika għall-perjodu kollu. Fis-snin wara t-Tieni Gwerra Dinjija, l-Ingilterra, partikolarment il-Belt kapitali ta' Londra, kienet it-tieni l-aktar destinazzjoni importanti għall-emigranti minn Ghajnsielem wara dik ta' l-Awstralja. Mill-arkivji ta' l-applikazzjonijiet tal-passporti li jinsabu fiċ-Ċentru ta' l-Arkivji Nazzjonali *Santo Spirito* fir-Rabat ta' l-Imdina, insibu li hafna nies minn Ghajnsielem emigraw lejn il-bliet-portijiet ta' Cardiff, Londra, Portsmouth, Southampton, Glasgow, Edinburgh u Lancashire. Illum dawn il-persuni minn Ghajnsielem jinsabu f'kull rokna tar-Renju Unit.

Minn Ghajnsielem jitolqu lejn l-Eġittu, l-Ingilterra u l-Awstralja

Wara li nbena u nfetaħ il-Kanal ta' Swejz faqqgħet il-

krizi politika fl-Egittu fejn hafna persuni minn Ghajnsielem spiċċaw emigraw lejn l-Ingilterra u l-Awstralja. Il-maġġoranza ta' dawn l-emigranti kienu żgħażaġh subien u rġiel li kienu jahdmu fil-bini ta' dan il-proġett. Skont l-istatistika ppubblikata mid-Dipartiment ta' l-Emigrazzjoni f'Malta (li għalaq fl-1995) bejn is-snin 1946 u l-1956, in-numru ta' Maltin u Ghawdxin li emigraw lejn l-Ingilterra kienu jammontaw għal 30,870. Fl-1962 il-Gvern Inġliż, permezz ta' liġi ġdida, pprova jillimita l-emigrazzjoni minn Malta lejn l-Ingilterra. Però din il-liġi rriżultat f'żieda kbira t'emigranti minn Malta għar-Renju Unit sal-1967. Wara din id-data kien hemm waqa' sostanzjali fin-numru ta' daww li emigraw. Minn dik is-sena 'l quddiem l-emigrazzjoni lejn l-Ingilterra baqgħet tonqos u l-emigranti minn Ghajnsielem bdew ifittxu pajjiżi oħrajn bħall-Awstralja, l-Istati Uniti u l-Kanada. Hafna mill-emigranti minn Ghajnsielem li kienu marru r-Renju Unit spiċċaw emigraw lejn il-pajjiżi li għadni kif semmejt u użaw lill-Ingilterra biex jixtru passagġ irħis lejn dawn il-pajjiżi fuq l-inizjattiva tagħhom.

L-Emigrazzjoni minn Ghajnsielem lejn Pariġi

Fl-artiklu ta' qabel dan, rajna li l-emigranti minn Ghajnsielem li emigraw lejn it-Tramuntana tal-Mediterran għażlu l-bliet-portijiet ta' Marsilja u Lyon.

Matul is-snin 'il f'it emigranti minn Ghajnsielem f'dawn il-bliet integraw sew fis-soċjetà Franciża u fittxew opportunitajiet godda fi bliet oħra, speċjalment fil-kapitali Franciża Pariġi. Ghalkemm in-numru minn Ghajnsielem, Ghawdxin u Maltin li emigraw lejn Franza kien wiehed żgħir, illum għandek isib komunità żgħira f'kull belt li semmejna.

Fl-artiklu li jmiss ser naraw kif persuni minn Ghajnsielem kienu fost il-pijunieri emigranti Ghawdxin fil-kontinent enormi ta' l-Awstralja, "pajjiż li jnixxi l-halib u l-ghasel u li jinsab fit-tarf tad-dinja," fi kliem missirijietna. Fi kliem hafna minn hutna l-emigranti, l-Awstralja kienet l-art tal-holm għall-emigranti minn Ghajnsielem u l-Ghawdxin li għexu lejn l-aħħar tas-seklu dsatax u l-bidu tas-seklu għoxrin.

Dr. Raymond C. Xerri B.A.(Hons.)(U.S.A.), E.U.Sch.(E.U.Law)(F.R.G.), D.D.S., M.A.(Dip.St.)(Malta), L.F.I.B.A.(U.K.), D.G.(U.S.A.), Ph.D. (Australia)

Referenzi:-

Attard, Lawrence E., *Early Maltese Emigration (1900-1914)*, PEG Ltd., Malta, 1983.

Cauchi, M. N., *Maltese-Migrant Experience*, Gozo Press, Malta, 1999.

L-Arkivji ta' l-applikazzjonijiet tal-passaporti fiċ-Ċentru ta' l-Arkivji Nazzjonali Santo Spirito, fir-Rabat ta' l-Imdina, Malta (1840-1940).

Xerri, Raymond C., *Gozo in the World and the World in Gozo: a cultural impact of migration and return migration on an island community*, Victoria University, Melbourne, Australia, 2002.

Attard Confectionery
Maple Leaf Bar
 Cordina Str., Ghajnsielem, Gozo.
 Tel: 21552431 • Mob: 99822726
PASTI

Pizza Marina Pub
Renown for the best Pizza, Pasta & Snacks in Gozo
 We also have take away
A place where one could relax and enjoy a Gozitan atmosphere
OPEN DAILY
 16, Shore Street, Mgarr, Gozo. **Mob: 79458869**